

11

Kertomus allekirjittaneen tutkimak-
sista Nooriaisten Laihoisten Vähä-Lotin
Maahan olevasta kaivannasta heinäkuussa
v. 1914. Kertomukseen kuuluu kartta, 3 va-
lokuvaa (Vasok. l. 4023-25) ja H. M. 6685:1-43.

Kesäkuussa t. v. kävi Fort. Alfred Hack-
man tarkastamassa erästä ovidaisesti aikaihem-
min tutkittua hautakumpua Nooriaisten
Laihoisten Vähä-Lotin Maahan, ryhtymään kii-
teeseen kaivauksia tekemään, kun aiempien
kaivausten paikkoja ei varmuudella voitu löy-
tää. Pittemmin kirjoitti kuitenkin kanttori
E. A. Ylenius Museon kirjien, ilmoittaa että
kyseessä olevan tason omistaja aikoi raken-
taa ajotien kummun yli esokunnan alusta,
joten paikka sitä ennen oli tutkittava. Tutki-
mustyö uskottiin allekirjittaneelle, joka heinä-
kuun keskivaiheilla t. v. saapui paikalle. Apu-
nani karttaustyössä oli minulla yliopp. M. Ahlman.

Löyöpaikka sijaitsee n. 26 km. Turusta
Nuteenkaupunkiin johtavaa tietä pitkin tien
vasemmalla puolella olevalla ^{niellä} kummussa,
joka vieään ^E-suuntaan, missä n. 200 m.
päissä on pienuinen Fatioja. Tämä yhtyy n. 1/2
pk. alempana Lemuntanteen laakeaan Hivi-
ojan. Kyseessä olevan mäen korkeus on 18,93 m.
yläpuolelta Fatiojan. Mäki, jonka suuruus
on n. 100 x 60 m. on kalkista, joka vain paikoin
on mukana peittämiä. Mäen laita nimenomaan

alueen navetan ja vajan välillä, jossa on hautakumpu.

Tämä hautakumpua olivat aikaisemmin Tutkinut tontorit U. T. Fierius ja Th. Schwindt, joihin oli korjattu taiteen joukkuun verran kansainvälisajan esineitä. Löydöksiä oli tavattu kellarin tehtävissä ja osaksi sen sivulla. Sen sijaan oli alue vajan ja kellarin välillä melkein kokonaan tutkimatta. Siinä kaivattiin 22 m².

Kumpu näytettiin alueen joukkuun verran soikea, lapinmitaten 11 x 12 m. Sen korkein kohta oli 55 cm. reunusta korkeammalla ja kokosi jostakuvinkin tasaisesti (Vrt. profiilikuvaa.) Pinta oli nurmetunut ja siitä pisti esiin eräitä kiviä.

Kummussa oli 2 kivipanoshautaa joissa molemmissa oli axiita kansainvälisajan ajalta. Edellinen (löydökartalla II B-C) oli 1,30 x 1,40 suuruisen laitonus joka ulottui n. 15 cm. pinnasta lukien kaivoon asti. Siinä oli alla suurelaisia kiviä joiden yli oli kosatta pienempiä. Yläpinnassa oli rautainen keihäs, ja sen alla alkoi löydetyä postituita luuta pohjaan asti. Koko kullunrimaan vahvuus täällä kohdalla oli n. 40 cm.

Toinen, edellisistä suurempi kiviroukko oli ruudukko oli ruudukko II D-E. Tämä roukko oli nelisivuinen, 1,66 x 1,96 m. laaja ja lepäsi kalliopohjalla. Sen korkeus oli n. 50 cm. ja oli se tehty suurelaisista päällekkäin asetetuista kivistä. Roukkion keskellä tai likempänä sen N reunaan oli itse hauta. Esineet - miikka, keihäs, kilvenkupura y. m. olivat yhdessä kassa pohjamaassa 61 cm. syvässä. Niiden yläpuolella kohta alkoi roukko, jossa kivet ainakin osaksi olivat palaneita ja jossa maa oli tavallomusta. Kivien välissä oli saviastianpaloja ja luuta eri korkeuksilla.

Ulkopuolelta näiden kahden varsinaisen hau-
dan oli ~~rakennettu~~^{kumman} rakenne seuraavanlainen. N.-syr-
jä ja NE kulmaus olivat löydoistä tyhjiä, niiden
omaan kaivausruudut A I ja II sekä B I. Molempien
hautaroukkien välillä jävä alue oli sängen-
nokista maata, vallankin 30 cm. syvyydestä alas-
päin, ja joukossa oli pieniä hauraita palaneita
ta sepekkiven tapaisia kiviä. Tämä vyöhyke,
joka käsitti ruudun C II, ulottui osaksi ruudulle C I,
jonka N reuna oli melkein ilman kulttuurimaata,
mutta S osa käsitti n. 40 cm. vahvainen kulttuuri-
kerros.

Yleensä oli linja I jokseenkin kivetöntä. Sen si-
jan olivat linjat III ja IV mahdottoman kivisiä, vaikk-
ka kivet yleensä olivat hyvin pieniä ja haurait-
si, melkein saunaksi palaneita. Kivien välissä oleva
maa oli sysimustaa ja niissä oli suuria mustia
saviastianpalasia, nimenomaan vyöhykkeessä
joka oli 30-40 cm. syvyydestä pinnasta lukiin. Var-
sinaisesti kiviseinäksi muodostui kivitys ruuduilla
IV E ja F, jossa n. 75-80 cm. vahvainen kulttuurin
oli muodostunut tuollaisista pienistä kivistä ja
niiden välillä kiintyneestä nokisorasta. Vain yksi
suurempi kivi täällä oli, mutta se olikin valtai-
sa, 40 x 80 cm. suuruisen, 28-30 cm. paksuisen kivi,
joka ruudulla IV D tuli vastaan 30 cm. syvästä. Kivien
välissä löytyi saviastianpalasia ja saviastian
kaarisalki 400. vuodelta, l. n. 80 cm. syvyydestä.

Mitä tämä mahdoton kiuvasalue on,
sitä en voi sanoa. Samanlaisen vielä suurem-
man alueen tutkin kesällä 1913 Maanän Kaer-
lassa (vt. kert. top. arkistossa). Kun tutkimustyö-
tä ei voitu jatkaa S-suuntaan rakennuksen muk-
kaa vastaan pelosta että se tuhoutuisi, ei voi sa-
noa olisiko linjan IV kivitys ehkä uuden haudan

roukkion reunaa; joka tapauksessakaan on kum-
mista nyt jo esiintyneet 3 eri hautaa.

Tutkimatonta osaa kummusta on nurkassa
kellarin NW-puolella, syyriys kellarin E sivalla
pääte rakennetun vajakatoksen N seinää
lähinnä ja mahdollisesti osa seinän ulko-
puolellakin. Näitä kohtia ei kuitenkaan
voi tutkia kellarin vahingoittamatta.

Kummusta esiin kaivettu kaivos on
vasta mainittua kaarisoikea lukumäärästä
6-700. luvulla.

Helsingissä 9/9 1914

A. M. Tammgren

Nousvaine Vähälöte Kiuvas ruusukka D II III
k. A.

4023 Roukko 1 Laihoisten Vihäcöstin
kummussa Kouvolaissa

- 14 a. M. T.

4024

Roukko 2. Roustaisten Laikoin
Vähälän kunnassa

- 14 a. M. T.

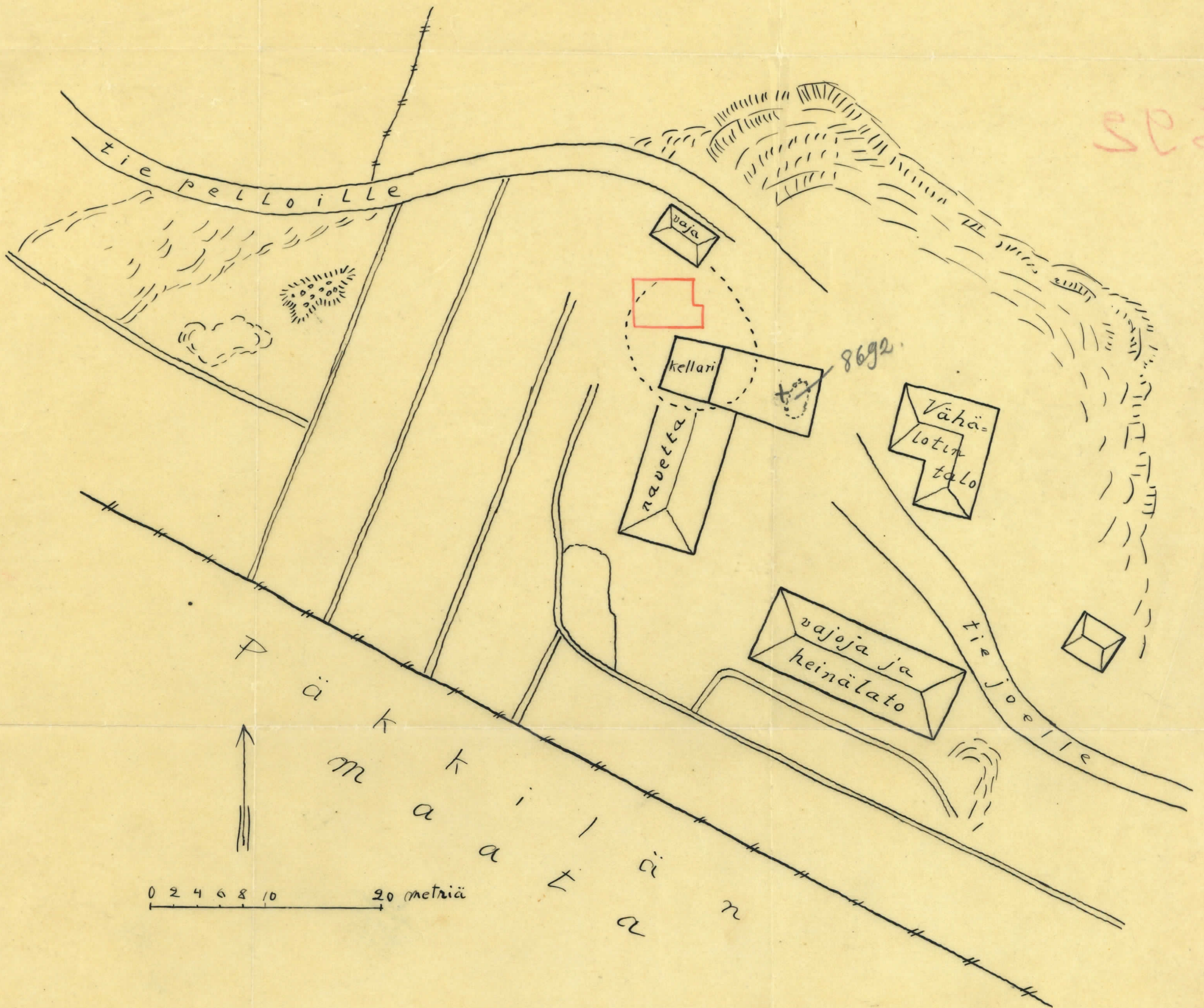

4025 Roukko 2 Nuorisainien Laihoin-
ten Vahälotin kuumussa

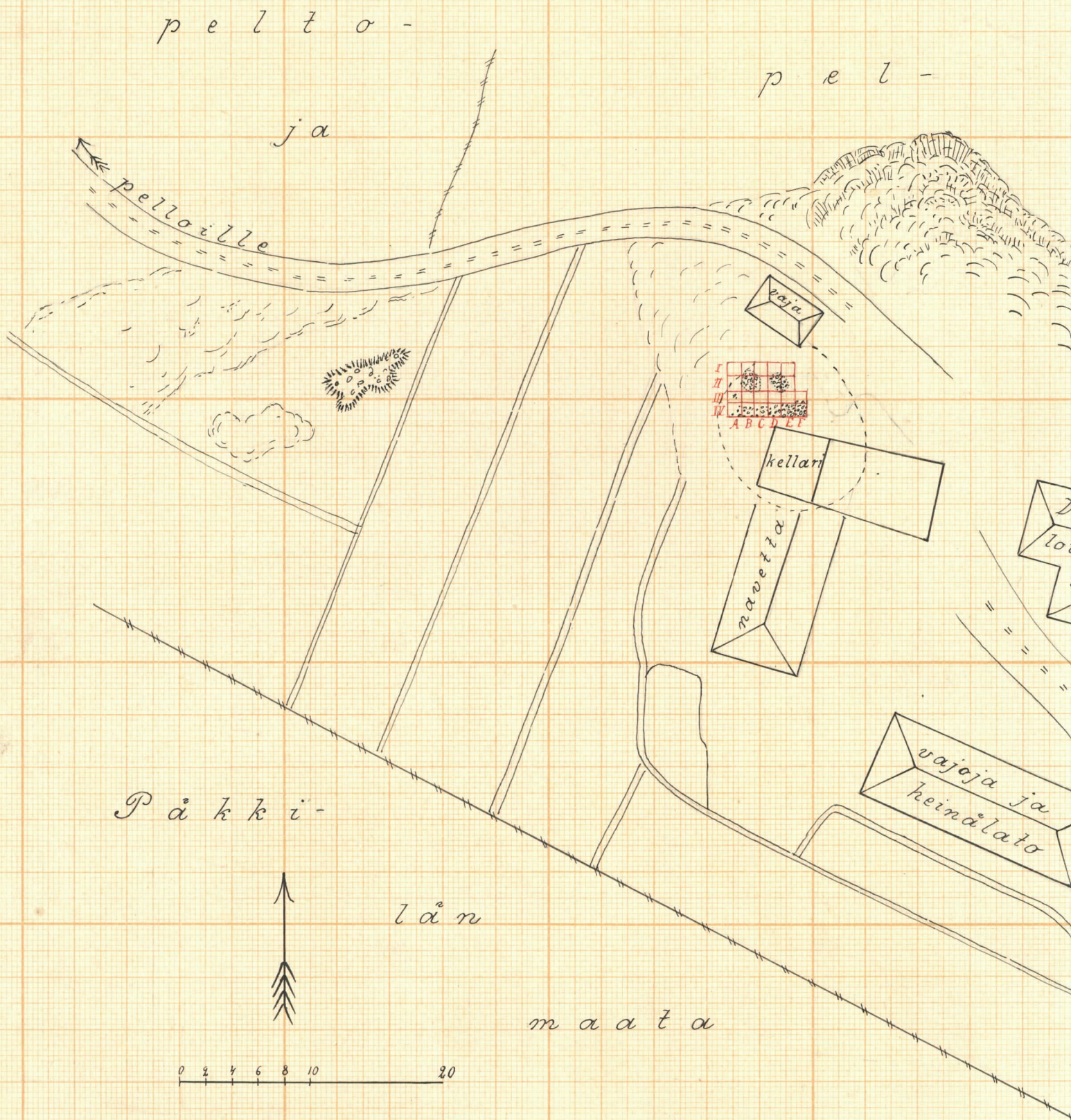
- 14 a. M. T.

Nousiainen, Laihoinen Vähälotti

V:n 1914 kaivaus merkitty punaisella

Nousiainen, Laihoim
Vähälötti.

pellot -

ja

pellolle

pellot -

vajoja

A B C D E
1 2 3 4 5

kellari

ravetta

vajoja ja
heinäalato

vajoja ja
heinäalato

Päkkilän

län

maata

0 2 4 6 8 10 20

d. M. Taalgreinin kaivaus 1914.
Krt. kart. top. arkistossa
ja kart. 6685

en

z o -

ja

